

VALÉRIE PERRIN

VYMEŇTE
kvetom VODU

*Niektoré príbehy
neodpočívajú
v pokoji*

İKAR

VALÉRIE
PERRIN

VYMEŇTE
kvetom VODU

Preložil Alexander Halvoník

IKAR

Valérie Perrin
CHANGER L'EAU DES FLEURS

Copyright © Editions Albin Michel - Paris 2018
Translation © 2021 by Alexander Halvoník
Cover photo © Carol Oriot Couraye / Cédric Kerguillec
Original cover design by Emanuele Ragnisco
Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-7977-3

*Mojim rodičom a Yvanovi Perrinovi.
Patricii Lopezovej „Paquite“
a Sophii Daullovej.*

1

*Stratou jedinej bytosti
sa nám vyludní celý svet.*

Susedia v našom spoločnom domove nemajú v očiach chlad. Nemajú starosti, neodávajú sa láske, neobhrýzajú si nechty, neveria na náhody, nesľubujú a nerobia hluk, nestarajú sa o sociálne poistenie, nenariekajú, nezhládúvajú kľúče, okuliare, mobil, svoje deti ani šťastie.

Nečítajú, neplatia dane, nedržia diétu, nemajú priority, nemenia názor, neustielajú si posteľ, nefajčia, nerobia si zoznamy, neobracajú sedemkrát v ústach jazyk, kým prehovoria. Nemajú za seba náhradníkov.

Nie sú pätolizači, ctižiadostivci, zúrivci, pochlebovači, skupáni, márnokratníci, žiarlivci, lajdáci, prosebníci, povýšenci, potmehúdi, fanatici, držgroši, smejkovia, chytráci, násilníci, milovníci, hundroši, pokrytci, ufňukanci, surovci, slabosi, zlomyseľníci, klamári, zlodeji, hazardéri, bezočivci, leňosi, svätuškári, chlipníci, optimisti.

Všetci sú mŕtvi.

Jediný rozdiel medzi nimi je v dreve truhly: dub, smrek alebo mahagón.

2

*Čo si mám počať,
keď už nepočujem tvoj krok, neviem,
či to odchádza môj, alebo tvoj život.*

Volám sa Violette Toussaintová. Bola som závorárka, teraz som správkyňa cintorína.

Vychutnávam život, pijem ho malými dúškami ako jazmínový čaj s medom. Po návrate večer domov, keď sa zatvorí brána môjho cintorína a kľúč visí na dverách kúpeľne, sa cítim ako v siedmom nebi.

Nie v nebi, kde prebývajú moji spoločníci. To nie.

V nebi pre živých: dúšok portského ročník 1983, ktoré mi vždy prvého septembra nosí José-Louis Fernandez. Večer čo večer okolo siedmej, či prší, sneží alebo fúka severák, si do malého krištáľového pohárika odlejem z toho zvyšku dovolenky, z tej spomienky na babie leto.

Dva náprstky rubínového moku. Krv portských viníc. Zažmúrim oči. Užívam si to. Jediný dúšok mi dokáže rozjariť celý večer. Dávam si za dva náprstky, lebo milujem opojenie, ale nie alkohol.

José-Louis Fernandez nosí kvety na hrob svojej manželky Marie Pintovej raz za týždeň okrem júla, keď po ňom preberám štafetu. Preto to portské, ako výraz jeho vďaky.

Prítomnosť je pre mňa darom nebies. Hovorím si to každé ráno, len čo otvorím oči.

Bývala som aj veľmi nešťastná a zlomená. Akoby som ani neexistovala. Prázdna. Bola som na tom ako moji mŕtvi spo-

ločníci, ba ešte horšie. Moje životné pochody síce prebiehali, ale kdesi vo vnútri a samočinne. Bez účasti vlastnej duše, ktorá má akiste tiež svoju váhu, či ste tučný alebo chudý, veľký alebo malý, mladý alebo starý, či ľahký ako šperk z obchodu Dvadsaťjeden gramov.

Keďže som sa nikdy neoddávala nešťastiu, rozhodla som sa s ním skoncovať. Nešťastiu treba jedného dňa ukázať červenú.

Začalo sa to so mnou veľmi zle. Narodila som sa v severných Ardenách ako ikska zo zákona. V oblasti, ktorá šmeľinári s Belgickom a ktorej podnebie sa pokladá za „mierne kontinentálne“ (v jeseni silné zrážky a v zime časté poľadovice), v kraji, na ktorý sa v mojej fantázii zavesil vysielací kanál Jacqua Brela.

Pri narodení som ani nemukla. Odložili ma teda bokom ako balík bez poštovej známky vážiaci 2,670 kg bez mena odosielateľa. Na čas potrebný na vyplnenie administratívnych formulárov, v ktorých ma vyhlásili za bytosť, čo odišla skôr, než prišla.

Mŕtve novorodeniato. Dieťa bez života a bez priezviska.

Pôrodná baba mi musela narychlo vymyslieť meno, aby mohla vyplniť všetky kolónky novorodeneckého formulára, takže mi vybrala meno podľa farby fialky – Violete.

Viem si predstaviť, že som bola od hlavy po päty celá fialová.

Baba potrebovala rýchlo zapísať akt narodenia, no meno mi nezmenila ani po tom, čo som zmenila farbu a moja pokožka nabrala ružovkastý nádych.

Položili ma na radiátor. Tam sa mi pokožka zohriala. Brucho mojej matky, ktorá si ma neželala, ma akiste zmrazilo. Teplo radiátora ma prebralo k životu. Asi preto tak milujem leto a nikdy neprepasím chvíľu, keď sa môžem vystaviť prvým lúčom slnka ako okvetie slnečnice.

Moje dievčenské priezvisko bolo Trenetová, ako meno pesničkára Charla Treneta. Aj toto priezvisko mi bezpochyby

našla tá istá pôrodná baba, čo mi dala i meno. Podľa všetkého Charla Treneta zbožňovala. Veď aj ja som si ho nakoniec obľúbila. Dlho som ho pokladala za vzdialeného bratanca, za akéhosi strýčka z Ameriky, ktorého som jakživ nestretla. A keď milujete nejakého speváka a spievate si jeho pesničky, stanete sa takpovediac jeho pokrvným príbuzným, či chcete, alebo nie.

Priezvisko Toussaint prišlo neskôr. Vtedy, keď som sa vydala za Philippa Toussainta. Meno, ktoré nielen mne pripomínalo sviatok zosnulých, Všetkých svätých, mi nikdy nebolo po chuti. No existujú aj ľudia s priezviskom napríklad Jarný, čo im však nebráni doma mlátiť ženu. Pekné meno nikoho neochráni pred špinavosťami.

Matka mi nikdy nechýbala. Iba raz, keď som mala horúčku. Vyrástla som, lebo som prekypovala zdravím. Narástla som rovná, akoby sa mi namiesto chýbajúcich rodičov vytvorila okolo chrbtice nejaká pevná výstuž. Vždy sa držím vzpriamene. Je to taká moja zvláštnosť. Nikdy som sa nehrbila. Ani v tých najkrušnejších dňoch. Často sa ma pýtajú, či som chodila na klasický tanec. Odpovedám, že nie. Že ma narovnal každodenný život. On mi poskytol oporu a každý deň mi obúval baleríny.

3

*Nech si mňa aj mojich blízkych zoberú bez náhrady,
veď zo všetkých cintorínov raz aj tak budú záhrady.*

V čase, keď v roku 1997 zmechanizovali našu závoru, prišli sme s manželom o zamestnanie. Obrátili sme sa na noviny. Ako zamestnanci, ktorí obsluhovali poslednú ručnú závoru vo Francúzsku, sme predstavovali posledné kolaterálne obeť technického pokroku. Novinár nás odfotografoval ako ilustráciu k článku. Philippe Toussaint ma dokonca objal okolo pása, aby zapózoval. Nech mi je Boh svedkom, že som na tej fotke mala v očiach skutočný smútok, i keď som sa usmievala.

Článok vyšiel práve vtedy, keď sa Philippe Toussaint vrátil so smrťou v očiach z bývalej Národnej agentúry pre zamestnanosť, kde si natvrdo uvedomil, že bude musieť pracovať. Zvykol si, že som všetko robila za neho. To už teda bola výhra pri jeho úrovni darmošľapa. Správne čísla a jackpot, jedno s druhým.

Aby som mu trocha zdvihla morálku, podstrčila som mu pod nos noviny s inzerátom: „Správca cintorína – povolanie budúcnosti“. Pozrel sa na mňa, akoby som potratila rozum. Odvtedy, od deväťdesiateho siedmeho roku, sa na mňa každý deň díval už len ako na blázna. Je možné, aby sa muž, čo prestal milovať svoju ženu, ktorú kedysi miloval, díval na ňu ako na blázna?

Vysvetlila som mu, že ten inzerát som našla čírou náhodou. Že radnica mesta Brancion-en-Chalon hľadá manželský pár, ktorý by sa staral o cintorín. A že mŕtvi majú svoj pevný režim a určite nenarobia toľko hluku ako vlaky. Že som sa rozprávala so starostom, ktorý je ochotný ihneď nás prijať.

Manžel mi na to neskočil. Odvrkol mi, že v takú náhodu neverí. Že radšej skape, akoby „tam“ mal ísť do nejakého su-
pieho zamestnania.

Zapol televízor a pustil sa do hry *Mario 64*. Hra sa končí, keď sa hráč zmocní všetkých hviezd zo všetkých svetov. Ja som však túžila chytiť iba jediná hviezdu: dobrú. To mi prebehlo myslou, keď som na obrazovke videla Maria naháňať sa po všetkých kú-
toch sveta, aby zachránil princeznú, ktorú uniesol Bowser.

Nedala som mu pokoj. Povedala som mu, že ak sa stane-
me správcami cintorína, dostaneme každý svoj plat, určite
lepší ako pri závore, a že mŕtvi vynášajú viac ako vlaky. Že
budeme mať pekný služobný byt a všetky starosti pôjdu bo-
kom. Že konečne budeme môcť zmeniť dom, v ktorom sa
krčíme už celé roky, tú chatrč, kam v zime zateká ako do sta-
rého vraku, a kde je asi tak teplo ako v lete na Severnom póle.
Že by to pre nás mohol byť nový začiatok, ktorý potrebuje-
me ako soľ, že by sme si urobili na okná pekné žalúzie, aby
sme sa nemuseli dívať na okolie, na kríže, na vdovy a všetko
ostatné. Že tie žalúzie budú hranicou medzi naším životom
a žiaľom iných ľudí. Mohla som mu povedať pravdu, že tie
žalúzie budú hranicou medzi mojím smútkom a smútkom
tých druhých. No just nie. Radšej nič nepovedať. Treba ho
presvedčiť. Prebudiť v ňom ilúziu. Len nech ustúpi.

Po dlhom presviedčaní som mu prisľúbila, že nebude mu-
sieť NIČ robiť. Že údržbu, kopanie jám a vybavenie cintorína
majú už teraz na starosti traja hrobári. Že nebude mať na práci
nič iné, len otváranie a zatváranie mrežovanej brány. Gombí-
kom. Podľa rozvrhu, ktorý zas nie je až taký otravný. Aj do-
volenky a víkendy budú také dlhé ako Valserinský viadukt.
A že o všetko ostatné sa postarám ja. O všetko ostatné. Udatný
Mario sa prestal naháňať. Princezná sa mu vyšmykla z rúk.

Pred spaním si Philippe Toussaint znova prečítal inzerát
„Správca cintorína – povolanie budúcnosti.“

Naša závora sa nachádzala v Malgrange-sur-Nancy. V tom-
to období môjho života som ani nežila. Správnejšie by azda

bolo „v tomto období mojej smrti“. Vstávala som, obliekala sa, pracovala, chodila na nákupy, spala. Za pomoci prášku na spanie. Niekedy aj dvoch. Z času na čas aj viacerých. A vnímala som, že manžel sa na mňa raz a navždy bude pozerat', akoby som potratila rozum.

Môj denný režim bol príšerne nudný. V týždni som dvíhala a spúšťala závoru aspoň pätnásťkrát denne. Prvý vlak prechádzal o 4.50 a posledný o 23.04. Automatizmus zvonenia závoru som mala v hlave. Zvonenie som začula skôr, než zaznelo. S jeho pekelným rytmom sa bolo treba zžiť. Naskočiť naň. Lenže jediné, na čo Philippe Toussaint vedel naskočiť, boli akurát jeho motorka a telá jeho mileníek.

Ó, ako ma vedeli rozblúzniť cestujúci v prechádzajúcich vlakoch. Aj keď to boli iba regionálne vláčiky spájajúce Nancy s Épinalom a na tej trase zastavovali aspoň desaťkrát v ka-dejakých stratených zapadákovoch, aby poslúžili miestnym domorodcom. I tak som tým mužom a ženám náramne závidela. Predstavovala som si, že cestujú na rande a že i ja by som chcela mať také rande ako cestujúci, ktorých som videla premávať sa vo vláčikoch.

Do Burgundska sme zamierili tri týždne po vyjdení článku v časopise. Prechádzali sme zo šedivosti do zelene. Od asfaltu všade naokolo, od dechtového zápachu železnice k vôňam vidieka.

Na cintorín v Brancion-en-Chalon sme prišli 15. augusta 1997. Celé Francúzsko bolo na dovolenkách. Všetci obyvatelia dezertovali. Ani vtáky ustavične prelietavajúce z hrobu na hrob už nelietali. Mačky vylihujúce medzi kvetináčmi kamsi zaliezli. Priteplo bolo dokonca i mravcom a jaštericiam, mramor na hrobch priam sálal horúčosť. Hrobári mali dovolenku, rovnako i nádejní mŕtvi. Prechádzala som sa sama po chodníkoch a čítala na hrobch mená, ktoré som jakživ nepočula. I tak som sa tu hneď od začiatku cítila dobre. Ako doma.

4

*Bytie je večné, život je len prelet,
zostane po ňom len trvalá pamäť.*

Ak šarvanci nezapchajú otvor v zámke žuvačkou, otváram a zatváram ťažké mreže cintorína sama.

Otváracie hodiny sa menia podľa ročných období.

Od 1. marca do 31. októbra od ôsmej do devätnástej.

Od 2. novembra do 28. februára od deviatej do sedemnástej.

O 29. februári zatiaľ nikto nerozhodol.

Prvého novembra od siedmej do dvadsiatej.

Po manželovom odchode – či presnejšie zmiznutí – som prebrala jeho povinnosti. Philippe Toussaint sa objavil v národnom policajnom registri s označením „podozrivé zmiznutie“.

Pod mojím dohľadom zostáva niekoľko chlapov. Nono, Gaston a Elvis – traja hrobári. Traja pohrební ceremoniári – bratia Lucchiniovci, krstnými menami Pierre, Paul a Jacques, a otec Cédric Duras. S týmito mužmi sa stretávam viackrát denne. Chodia ku mne na pohárik alebo na briošku. Pomáhajú mi aj v záhrade, keď potrebujem odnieť vrecia s humusom alebo opraviť vodovod. Mám ich viac za priateľov než za spolupracovníkov. I keď nie som doma, môžu si v kuchyni zaliať kávu alebo opláchnuť si šálky a potom ísť po svojom.

Hrobári vykonávajú prácu, ktorá u ľudí vzbudzuje odpor či dokonca hnus. No hrobári na mojom cintoríne sú najjemnejší a najveselší ľudia, akých poznám.

Nono je človek, ktorému dôverujem najviac. Je to rovný chlap s radosťou zo života v krvi. Všetko ho baví a nikdy nepovie nie. Okrem prípadov, keď má byť pri pochovávaní dieťaťa. „To“ necháva na druhých. „Na tých, čo na to majú guráž,“ zvyčajne hovorí. Nono sa podobá na Georgea Brassensa, no komické na tom je, že jediná osoba, ktorá mu tvrdí, že je kópiou Georgea Brassensa, som ja.

Gaston je nešikovnosť sama. Má poruchu pohybového aparátu. Vždy vyzerá ako opitý, hoci pije iba vodu. Pri pochovávaní stojí medzi Nonom a Elvisom pre prípad, že by stratil rovnováhu. Pod Gastonovými nohami sa vždy strhne zemetrasenie. Zráža, padá, rúca, rozbíja. Keď vojde ku mne, vždy ma chytá amok, či voľačo nerozbije, alebo sa na niečom neporeže. A keďže strach priťahuje nebezpečenstvo, Gaston jednoducho rozbíja poháre alebo sa poraní.

Elvisa každý volá Elvis len preto, že jeho jedinou modlou je Elvis Presley. Nevie čítať ani písať, zato vie naspamäť všetky piesne svojho idolu. Veľmi ťažko vyslovuje slová, takže človek nikdy nevie, či spieva po anglicky, alebo po francúzsky, zato vždy spieva zo srdca. „Love mi tendeur, love mi trou...“

Medzi bratmi Lucchiniovcami je vekový rozdiel necelý rok – tridsaťosem a tridsaťdeväť rokov. Luchiniovci pracujú v pohrebných službách celé generácie, zamestnanie dedia po otcoch. Sú aj šťastnými vlastníkmi brancionskej márnice, ktorá susedí s ich obchodom-skladiskom. Nono mi rozprával, že obchod od márnice delí iba jediná priečka. Smútiace rodiny prijíma starší Pierre. Paul je balzamovač mŕtvov. Pracovisko má v suteréne. A Jacques je šofér pohrebných vozov. Posledná cesta, to je on. Nono ich volá „apoštoli“.

A nakoniec náš kňaz Cédric Duras. Okrem toho, že Boh je vždy spravodlivý, má aj vkus. Odvtedy, čo prišiel otec Cédric, mnohé ženy v okolí akoby zasiahlo božské zjavenie. Zdá sa, že na nedeľných ranných bohoslužbách po jeho príchode priam zázrakom pribudlo v kostolných laviciach veriacich ženičiek.

Ja vôbec nechodím do kostola. Pripadalo by mi to, akoby som spala s kolegom z práce. Napriek tomu sa mi zdá, že prijímam od návštevníkov viac dôverností než otec Cédric vo svojej spovednici. Asi preto, že ľudia si akurát v mojom skromnom príbytku a na cintorínskych alejach prestávajú dávať pozor na slová. Či už pri príchode, alebo na odchode, niekedy v oboch prípadoch. Sú tak trochu ako tí moji mŕtvi. Aj oni sú tým tichom, tými náhrobnými plaketami, návštevami, kvetmi, fotografiami, správaním návštevníkov pred ich hrobom, aj oni mi rozprávajú o kadečom z ich niekdajšieho života. Keď ešte boli živí. A hýbali sa.

Moje povolanie sa zakladá na diskretnosti, na potešení zo stretnutí s ľuďmi, ale nikdy nie na súcite. Netrpieť pocitom, že musím niekomu preukazovať súcit, je pre ženu v mojom postavení niečo také prirodzené ako pre iné ženy povolanie astronautky, chirurgičky, vulkanologičky alebo genetičky. Nie je to záležitosť znamenia zverokruhu, ale ani mojich právomocí. No pred návštevníkom sa zo zásady nerozpláčem. To na mňa prichádza pred pohrebom alebo po ňom, nikdy nie počas obradu. Môj cintorín má tri storočia. Prvým človekom, ktorého prichýlil, bola žena. Diane de Vignerone (1756 – 1773). Umrela pri pôrode vo veku sedemnásť rokov. Keď končekmi prstov pohládite dosku na jej hrobe, ešte vždy nahmatáte jej meno vyryté do surového kameňa. Neexhumovali ju, i keď cintorínu by sa zišlo každé uvoľnené miesto. Ani jeden z nasledujúcich starostov si však nedovolil prijať rozhodnutie o rušení pokoja prvej pochovanej. Najmä ak o Diane kolovala stará legenda. Podľa obyvateľov Brancionu sa mala po smrti niekoľkokrát objaviť vo svojich „svetelných šatách“ pred výkladmi v strede mesta i na cintoríne. Keď pripravujem zoznam kultúrnych podujatí v našej oblasti, na starých rytinách z 18. storočia alebo na pohľadniciach sa občas stretávam s vyobrazeniami Diany ako strašidla. Obrázky však zachytávajú zväčša nepravú Dianu, oblečenú ako lacný ľudový príznak.

Veľa legiend koluje aj o hroboch. Živí často poprekrúcajú život mŕtvych.

Existuje aj ďalšia brancionská legenda, oveľa mladšia ako Diane de Vignerón. Volá sa Reine Duchauová (1961 – 1982), je pochovaná na mojom cintoríne na pätnástej aleji v Cédrovom štvorci. Pekná mladá brunetka usmievajúca sa z fotografie zapustenej do náhrobnej stély. Zabila sa v aute pri výjazde z mesta. Mládenci ju vraj zazreli v bielych šatách pri ceste na mieste nehody.

Mýtus „bielych paní“ obehol celý svet. Prízraky týchto mŕtvych žien sa tiež príležitostne zatárajú do sveta živých. Svoje trpiace duše prevláčajú najmä po zámkoch a cintorínoch.

Aby ľudia legende o Reine pridali na pikantnosti, rozšírili fámu, že jej hrob sa vraj pohol. Podľa Nona a bratov Lucchiniovcov išlo o zosuv pôdy. K takému úkazu dochádza pomerne často, ak sa v jame nahromadí priveľa vody.

Mala som iba dvadsať rokov, ale nazdávala som sa, že na mojom cintoríne som už zažila kadejaké divy. Boli noci, keď som medzi hrobmi nachytala duchov dokonca pri milovaní, pravda, neboli to žiadne prízraky.

Okrem legiend nič nie je večné, dokonca ani trvalé povolenia na užívanie hrobov. Koncesiu na užívanie hrobu si možno kúpiť na pätnásť, tridsať, päťdesiat rokov alebo navždy. I keď o trvalosti užívania možno pochybovať: ak sa počas tridsiatich rokov hrob v trvalom užívaní prestane udržiavať (stane sa zanedbaným či spustnutým), alebo ak doň dlhší čas nikoho nepochovali, obec môže užívanie zrušiť; v tom prípade telesné pozostatky premiestnia do kostnice pod cintorínom.

Odkedy som prišla, stretla som sa s nejednou vypršanou koncesiou, nasledujúcou demontážou, vyčistením hrobu a prenesením kostí do kostnice. A nikto proti tomu nič nenamietal, pretože mŕtvi sa pokladajú za nájdené veci, ak nik neožiada o ich prinavrátenie.

So smrťou je to vždy takto. Čím je dávnejšia, tým menej vzrušuje živých. Čas oberá život o lesk. Čas odplaší i smrť.

S mojimi troma hrobármi sme robili všetko, aby nijaký hrob nezostal opustený. Priam sme trpeli, keď sme videli, ako na hrob vešajú obecnú ceduľku s textom: „Užívanie tohto hrobového miesta je predmetom výpovede. Ďakujeme, že sa neodkladne ohlásite na mestskom úrade.“ A to aj napriek tomu, že meno zosnulého spočívajúceho v hrobe je ešte vždy čitateľné.

Aj preto sú cintoríny plné epitafov. Spečatujú dočasnosť unikajúceho času. Vyvolávajú spomienky. Najradšej mám tento: „Smrť sa začína vtedy, keď o vás už nikto nesníva.“ Je na hrobe mladej ošetrovateľky Marie Deschampsovej, ktorá zomrela v roku 1917. Zdá sa, že túto plaketu osadil v roku 1919 nejaký vojak. Zakaždým, keď idem okolo, sa spytujem, či ešte dlho sníval o tej svojej vyvolenej.

Texty „Nech robím čokoľvek, nech som kdekoľvek, nič mi tá nevymaže z pamäti, všade myslím na teba“ od Jeana-Jacqua Goldmana a „I hviezdy sa medzi sebou rozprávajú len o tebe“ od Francisa Cabrela sú slová z piesní, ktoré sa najčastejšie opakujú na náhrobných nápisochoch.

Môj cintorín je veľmi krásny. Aleje lemujú stáročné lipy. Väčšinu hrobov zdobia kvety.

Pred mojím správcovským domčekom zvyčajne predávajú zopár kvetináčov s kvetmi. A tie, čo nepredám, venujem opusteným hrobom.

Nasadila som aj borovice. Pre vôňu, ktorú vydávajú najmä v letných mesiacoch. Je moja oblúbená.

Zasadila som ich v roku 1977, prvý rok, čo sme sem prišli. Odvtedy vyrástli a dodávajú môjmu cintorínu veľmi pekný vzhľad. Starat' sa o ne je pre mňa ako starať sa o mŕtvych na večnom odpočinku. Rešpektovať ich. Lebo ak nebožtíkov nerešpektovali za živa, nech sa im dostane rešpektu aspoň po smrti.

Som si istá, že tu odpočíva mnoho darebákov. Smrť však nerozlišuje dobrých od zlých. Napokon, kto sa aspoň raz v živote nezachoval ako darebák?

Philippovi Toussaintovi sa na rozdiel odo mňa od začiatku tento cintorín, toto malé mestečko, Burgundsko, vidiek, staré kamene, biele kravy, tunajší ľudia protivili. Ešte som ani nestihla vybaľiť škatule zo sťahovania, už zdúchol na motorke, a od rána do večera nebolo po ňom ani chýru, ani slychu. A po pár mesiacoch už nezriedka odchádzal i na celé týždne. Až dovtedy, kým sa nadobro neodtúlal nevedno kam. Policajtom nešlo do hláv, prečo som jeho zmiznutie neoznámila skôr. A to sa ešte odo mňa nikdy nedozvedeli, že už ubehlo pár rôčkov, čo je nezvestný. I keď ho doma pri stole ešte vždy čakala stolička. Keď som po mesiaci pochopila, že sa nevráti, cítila som sa ako tie opustené hroby, čo som tak svedomite čistila. Cítila som sa rovnako sivá, vyblednutá, vytrasená, ošumelá. Pripravená na demontáž a na odhodenie mojich telesných pozostatkov do kostnice.

5

*Kniha života je výnimočná kniha,
ktorú nemožno ani zatvoriť, ani otvoriť podľa ľubovôle.
Každý by sa chcel dostať na stránku, kde sa píše o láske,
ale vzápätí sa mu pod prstami objaví stránka, kde sa umiera.*

Philippa Toussainta som stretla v roku 1985 v Tibourine, čo bola diskotéka v Charleville-Mézières.

Philippe Toussaint stál opretý o barový pult. A ja som bola barmanka. Zháňala som si iba dočasné fušky a musela som zatajovať svoj vek. Priateľ z domova, kde som bývala, mi nakoniec sfalšoval doklady, aby zo mňa urobil dospelú.

Môj vek nezodpovedal môjmu výzoru. Mohla som mať rovnako štrnásť ako dvadsaťpäť rokov. Nosila som iba džín-
sy a tričká, mala som krátke vlasy a bola som samý pírsing. Dokonca aj na nose. Bola som tenká a oči som si podmaľo-
vávala uhlíkovými farbičkami, aby som vyzerala ako Nina Hagenová. Práve som vychodila školu. Nevedela som dobre čítať ani písať. Počítať som však vedela. Mala som už za sebou viac životov a vytýčila som si cieľ natrvalo sa zamestnať, aby som mala z čoho zaplatiť nájomné a mohla čo najskôr odísť z domova. Neskôr sa uvidí.

V roku 1985 mi záležalo iba na jedinom: na chrupe. Celé detstvo som bola priam posadnutá zubami. Chcela som ich mať biele ako dievčatá z časopisov. Keď ma vychovávateľky umiestňovali do adoptívnych rodín a pýtali sa ma, či ešte voľačo nepotrebujem, vždy som požiadala o návštevu zubára, akoby celý môj osud i život záviseli od toho, ako sa budem vedieť usmievať.

Nemala som kamarátky, priveľmi som pripomínala chlapca. Pokúšala som sa získať si sestry aspoň v náhradných rodinách, ale opakované odchody a časté zmeny náhradných rodín mi to zakaždým prekazili. *Nikdy sa na nikoho neviazať.* Nazdávala som sa, že vystrihané vlasy mi pomôžu získať srdce i priazeň nejakého chlapca. Ibaže odrazu sa ma začali strániť i dievčatá. Už som spávala s chalanmi, aby som bola ako ostatné baby, ale nebolo to pre mňa nič zvláštne, bola som sklamaná, nezdalo sa mi, že by ma to povznášalo. Robila som to len preto, aby som mala zmenu alebo získala nejaké handry, nejakú sprostú brošňu, vstup niekam, ruku, čo by stískala moju ruku. Väčšmi som verila v lásku z detských rozprávok, ktoré mi nikto nikdy nerozprával. „Vzali sa a mali mnoho, mnoho, mnoho...“

Philippe Toussaint opretý o barový pult si obzeral svoje kamošky tancujúce na parkete a popíjal whisky s kolou bez ľadu. Mal anjelskú tvár. Ako Michel Berger vo farbe. Dlhé plavé kučery, trocha prisvetlé modré oči, orlí nos, jahodové ústa... akurát na zjedenie, ako dozretá júlová jahoda. Mal na sebe džínsy, biele tričko a čiernu koženú bundu. Bol vysoký, dobre stavaný, dokonalý. Len čo som ho zazrela, moje srdce vybuchlo, ako spieva môj vybájený pokrvný, strýko Charles Trenet. U mňa mal Philippe Toussaint všetko zadarmo vrátane whisky s kolou.

Keď sa mu zachcelo bozkávať sa s krásnymi plavovláskami, ktoré sa okolo neho zbíhali ako muchy okolo kravského lajna, nemusel sa vôbec namáhať. Philippe Toussaint sa tváril, akoby na všetko kašľal. Zakladal si na tom. Nemusel pohnúť ani malíčkom a dosiahol, čo chcel. Iba svoj pohár si musel z času na čas medzi dvoma žeravými bozkami priložiť k perám sám.

Bol ku mne obrátený chrbtom. Videla som z neho iba belavé kučery, ktoré v mihotajúcom sa svetle stroboskopov hrali do zelena, červená alebo do modra. Moje oči sa takto popásali na jeho vlasoch dobrú hodinu. Podchvíľou sa sklá-

ňal k ústam akejsi dievčiny, ktorá mu čosi šepkala do ucha. Iba v takých momentoch som mohla oceniť aj jeho dokonalý profil.

A potom sa otočil k barovému pultu a jeho pohľad ustrnul na mne, aby ho zo mňa nikdy viac nespustil. Od toho okamihu som sa stala jeho najobľúbenejšou hračkou.

Spočiatku som ho podozrievala, že ho zaujímam iba pre pijatiku zadarmo, ktorou som mu napĺňala pohár. Pri obsluhu som si dávala pozor, aby nezbadal moje poobhrýzané nechty a všimal si len moje biele, dokonale zoradené zuby. Videla som v ňom synáčika z dobrej rodiny. Pre mňa všetci mladí, okrem výrastkov z domova, vyzerali ako dcéry či synáčikovia z dobrej rodiny.

Vytvorila sa za ním zápcha slúžtičiek a šičiek. Ako pred mýtom na diaľnici Soleil v čase hromadných odchodov z mesta. No on na mňa neprestal vytriešťať tie modré okále plné žiadostivosti. Oprela som sa laktami o bar, aby som sa uistila, že sa naozaj díva na mňa. Vložila som mu do pohára slamku. Zdvihla som oči. Skutočne sa pozeral na mňa.

Povedala som mu: „Chcete si vypiť niečo iné?“ Nezačula som odpoveď. Naklonila som sa k nemu a zakričala som: „Tak čo si teda želáte?“ Odpovedal mi: „Teba.“ Do uška.

V šéfovej pracovni som si naliala burbon. Po prvom dúšku som sa prestala červenať, po druhom som sa začala cítiť istejšia, po treťom som nabrala odvalu na všetko. Vrátila som sa k jeho uchu a odpovedala som mu: „Po službe si môžeme vypiť spolu.“

Usmial sa. Mal zuby ako ja, biele a pekne zoradené.

Keď Philippe Toussaint natiahol ku mne ponad barový pult rameno a pohladkal ma po ruke, navrávala som si, že odteraz sa mi zmení život. Cítila som, ako mi z tej predtuchy naskočila husia koža. Mal o desať rokov viac ako ja. Vekový rozdiel ho vynášal vysoko nado mňa. Mala som pocit, že som motýľ, ktorý letí za hviezdou.